

Міністерство освіти і науки України Харківська
національна академія міського господарства

В.Д. Губенко

Програма і робоча програма навчальної дисципліни
«Правові питання охорони праці»

(для студентів 4 курсу напряму підготовки 0921 (6.060101) – «Будівництво»
спеціальності «Охорона праці в будівництві»)

Харків - ХНАМГ - 2009

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Правові питання охорони праці» (для студентів 4 курсу напряму підготовки 0921 (6.060101) – «Будівництво» спеціальності «Охорона праці в будівництві») / Укл.: Губенко В.Д.-Харків: ХНАМГ, 2009. - 16 с.

Укладач: В.Д. Губенко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу та узгоджений з орієнтованою структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-трансферною системою (ТСТБ).

Рецензент: доц. Гарьковець А.М.

Затверджено на засіданні кафедри «Безпека життєдіяльності», протокол №15 від 15.06. 2009 р.

©Губенко В.Д., ХНАМГ, 2009-11-09

ЗМІСТ

стор.

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1 .Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2.Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3 Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4.Рекомендована основна навчальна література.....	7
1.5.Анотації програми навчальної дисципліни.....	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
2.1 .Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	9
2.2.Зміст дисципліни	9
2.3. Лекційний курс.....	10
2.4. Практичні роботи.....	11
2.5. Самостійна навчальна робота студента.....	12
2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	13
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення	13

ВСТУП

Основна мета вивчення дисципліни - надати майбутньому фахівцю в галузі промислового та цивільного будівництва теоретичні знання та практичні навички задля вирішення проблем організації та технічного забезпечення безпечних та нешкідливих умов праці на об'єктах його майбутньої професійної діяльності, тобто надати йому умови та можливість самостійно приймати інженерні рішення по безпеці праці на будівельному майданчику.

Робоча програма складена з урахуванням того, що студенти, відповідно до наказу Міністерства № 420 від 2.12.1998 р., при реалізації робочих навчальних планів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, вивчають загальні питання безпеки людини в умовах її життя і діяльності в побуті, громадських місцях, на виробництві тощо в курсах нормативних дисциплін "Безпека життєдіяльності" і "Основи охорони праці", а також окремі питання охорони праці в курсах загально-технічних і професійних дисциплін за спеціальністю.

У зв'язку з цим вивчення дисципліни «Правові питання охорони праці» базується на знаннях з питань безпеки, отриманих студентами при освоєнні навчальних дисциплін на основі раніше отриманих знань, передбачає вивчення спеціалізованих питань охорони праці стосовно об'єктів професійної діяльності майбутніх фахівців і особливостей їхньої роботи в якості спеціаліста-будівельника (або магістра будівництва).

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі: ОКХ: ГСВО МОНУ напряму підготовки 0921 "Будівництво", 2007 р.;

напряму підготовки бакалавра 0921 "Будівництво", 2007 р. ОПП:

ГСВО, напряму підготовки 0921 "Будівництво", 2007 р.;

напряму підготовки бакалавра 0921 "Будівництво", 2007 р. СВО ХНАМГ
Навчальний план підготовки спеціаліста, магістра з напряму підготовки: 0921
Будівництво, 2006 р.

Програма ухвалена кафедрою безпеки життєдіяльності (протокол № 15 від 15 червня 2009 р).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: вивчається з метою формування у майбутніх фахівців знань щодо стану проблем охорони праці у галузі відповідно до напрямку їх підготовки ("будівництво"), складових і функціонування управління охороною праці та шляхів, методів та засобів забезпечення умов виробничого середовища і безпеки праці згідно з чинними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами.

1.1.2. Предмет вивчення дисципліни: вивчення правової і нормативної бази охорони праці в Україні, класифікації умов праці, організаційних та технологічних аспектів охорони праці; набуття навичок аналізу й оцінювання стану охорони праці на будмайданчику.

1.1.3 .Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Основи охорони праці	нормативна
Безпека життєдіяльності	нормативна

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Правові питання охорони праці (1,0/72,0) Змістові модулі (ЗМ): ЗМ

1.1. Права робітників на охорону праці в будівництві (1,0/18,0)

Навчальні елементи:

Права робітників на охорону праці при укладенні угоди і в час роботи.

- Законодавча та нормативно-правова база з охорони праці.
- Фінансування охорони праці в будівництві.

- Відповідальність працівників за порушення вимог актів з охорони праці.
- Організація роботи з охорони праці в Україні.

ЗМ 1.2. Правове регулювання нагляду, навчання, інструктажів і розробка інструкцій з охорони праці в будівництві. (1,0/18)

Навчальні елементи:

1. Держнагляд і громадський контроль за охороною праці в будівництві.
2. Навчання працівників з охорони праці.
3. Інструктажі працівників з охорони праці.
4. Охорона праці жінок та підлітків.
5. Розробка інструкцій з охорони праці.

ЗМ 1.3 Розслідування нещасних випадків в будівництві 1,0/18

Навчальні елементи

1. Розслідування нещасних випадків на виробництві.
2. Розслідування невиробничого травматизму.
3. Розслідування нещасних випадків в учбово-виховних закладах.

ЗМ 1.4. Соціальні гарантії працівників з питань охорони праці 1,0/18

Навчальні елементи

1. Закон України про обов'язкове державне соціальне страхування працівників від нещасних випадків на виробництві.
2. Внески підприємств в Фонд соціального страхування від нещасних випадків виробництві.
3. Звітність будівельних підприємств за станом охорони праці.
4. Документація, яку повинен вести спеціаліст з охорони праці.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання	Сфери діяльності	Функції діяльності у виробничій сфері
Використання на практиці законодавчу та нормативну базу України про охорону праці	Соціально-виробнича	проектувальна
Використовуючи інженерні знання і відповідні нормативи і державні стандарти безпеки праці, уміти	Соціально-виробнича	Визначити клас умов праці за показниками шкідливості та небезпечності за окремими факторами та при комплексній дії декількох факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу
Контролювати дотримання вимог з охорони праці	Виробнича	Управлінська
Розробляти необхідні заходи щодо поліпшення умов праці	Виробнича	Проектувальна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> - Вся база «Законодавство України»;
2. <http://www.dnop.kiev.ua/> - Державний комітет України Держпромгірнагляд;
3. <http://document.org.ua/dnaop/index.php> Реєстр НПАОП. Перечень нормативних актів з охорони праці.
4. Охорона праці в Україні. Нормативні документи. - К.: КНТ, 2004. -440 с.
5. ДСТУ 2293-99. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять
6. НПАОП 0.00-26.01-05. Типове положення про навчання з питань охорони праці.
7. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві Постанова Кабінету Міністрів України № 25 серпня 2004 р. N 1112.
8. ГОСТ 12.0.003-74*. ССБТ. Опасные и вредные производственные факторы. Классификация.

9. Ю.Жидецький В.Ц., Джигирей В.С., Мельников О.В. Основи охорони праці. Підручник. - Львів: Афіша, 2000. - 350 с.
10. Батлук В.А., Гогіташвілі Г.Г. Охорона праці в будівельній галузі: Навчальний посібник. - К.: Знання, 2006. - 550 с.
11. Закон України про внески в Фонд обов'язкового держстрахування від нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві №660-15 від 03.04.2003р.
12. Єдина державна система показників обліку умов і безпеки праці, Наказ Держнаглядохоронпраці від 31.03 1994 р., №27

1.5.Анотація програми навчальної дисципліни

"Правові питання охорони праці в будівництві"

Поняття і предмет охорони праці. Правові та організаційні питання охорони праці. Державне управління, нагляд і громадський контроль за охороною праці. Навчання з питань охорони праці, розслідування та облік нещасних випадків. Аналіз, прогнозування, профілактика травматизму на підприємствах. Відшкодування шкоди, причиненої працівнику на виробництві. Система організаційно-технічних заходів.

«Правові питання охорони праці в будівництві»

Понятие и предмет охраны труда. Правовые и организационные вопросы охраны труда. Государственное управление, надзор и общественный контроль за охраной труда. Обучение по вопросам охраны труда, расследование и учет несчастных случаев. Анализ, прогнозирование, профилактика травматизма на предприятиях. Возмещение ущерба здоровью, причиненного работнику на производстве. Система организационно-технических мероприятий.

Annotation to the programme of educational discipline The Protection of labour in branch

Aim discipline «Protection of labour in branch» let specialist theory and state of the practice on manage. Aim discipline to give lesson for the future specialist theoretical information and state of the practice creation secure state harmless conditions labor in all sphere production, to give lesson first offal help under such conditions. Object discipline am to form the basic of modern mechanism protection of labor in Ukraine. Program curriculum discipline consist of module «To form the basis of protection of labour» consist of component am legislation protection of labour and production hygiene, industrial safety technological process and fire will never.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи (за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ годин	Семестр (и)	Години								Екзамен (семестр)	Заліки (семестр)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні	Лабораторні		Контр.роб	КП/КР	РГР		
6.092101	1,0/72	8	30	15	15	-	42					8

2.2. Зміст дисципліни

Модуль 1. Правові питання охорони праці 1,0/72.

Змістові модулі (ЗМ) ЗМ 1.1. Права робітників на охорону праці в будівництві 1,0/18

Навчальні елементи

1. Права робітників на охорону праці при укладенні договору і в час роботи.
2. Законодавча та нормативно-правова база з охорони праці.
3. Фінансування охорони праці в будівництві.
4. Відповідальність працівників за порушення вимог актів з охорони праці.
5. Організація роботи з охорони праці в Україні.

ЗМ 1.2. Правове регулювання нагляду, навчання, інструктажів і розробка інструкцій з охорони праці в будівництві 1,0/18

Навчальні елементи

1. Держнагляд і громадський контроль за охороною праці в будівництві.
2. Навчання працівників з охорони праці.
3. Інструктажі працівників з охорони праці.
4. Охорона праці жінок та підлітків.

5. Розробка інструкцій з охорони праці.

ЗМ 1.3 Розслідування нещасних випадків в будівництві 1,0/18

Навчальні елементи

1. Розслідування нещасних випадків на виробництві.
2. Розслідування невиробничого травматизму.
3. Розслідування нещасних випадків в учбово-виховних закладах.

ЗМ 1.4. Соціальні гарантії працівників з питань охорони праці 1,0/18

Навчальні елементи

1. Закон України про обов'язкове державне соціальне страхування працівників від нещасних випадків на виробництві.
2. Внески підприємств в Фонд соціального страхування від нещасних випадків виробництва.
3. Звітність будівельних підприємств за станом охорони праці.
4. Документація, яку повинен вести спеціаліст з охорони праці.

2.3. Лекційний курс

Номер модуля і теми	Найменування розділів і тем курсу, їх зміст	Аудиторні Заняття, год.
1	2	3
	Вступ Поняття про охорону праці в будівництві. Коротка історія розвитку охорони праці в будівництві. Принципи державної політики в галузі охорони праці	1,0
М 1	Правові питання охорони праці	14,0
М 1.1	Права робітників на охорону праці в будівництві	3,0
	Закон України про охорону праці. Права громадян на охорону праці при укладанні трудової угоди і під час роботи	1,0
	Законодавча та нормативно-правова база з охорони праці. Класифікаційний реєстр	0,5
	Медопосвідчення працівників. Фінансування заходів з охорони праці	0,5
	Відповідальність працівників за порушення вимог актів з охорони праці	0,5
	Організація роботи з охорони праці в Україні	0,5
М1.2	Правове регулювання нагляду за охороною праці. Навчання, інструктажі і розробка інструкцій з охорони праці в будівництві	3,0

Продовження табл.

1	2	3
	Управління охороною праці. Держнагляд і громадський контроль за охороною праці	0,5
	Навчання працівників з охорони праці	0,5
	Інструктажі працівників з охорони праці	0,5
	Охорона праці жінок та підлітків. Граничні норми переміщення ними вантажів	0,5
	Розробка інструкцій з охорони праці	1,0
M1.3	Розслідування нещасних випадків	4,0
	Розслідування нещасних випадків на виробництві	2,0
	Розслідування невиробничого травматизму	1,0
	Розслідування нещасних випадків в у учбово-виховних закладах	1,0
M1.4	Соціальні гарантії працівників з питань охорони праці	4,0
	Закон України про обов'язкове державне соціальне страхування працівників від нещасних випадків на виробництві	2,0
	Внески підприємств в Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві	0,5
	Звітність підприємств за стан охорони праці	1,0
	Документація, яку повинен вести спеціаліст з охорони праці	0,5
	Разом:	15

2.4. Практичні роботи

№№ п/п	Найменування тем	Кількість годин
1	Видача дозволу власникові на початок роботи підприємства	2
2	Дослідження порядку видачі припису службою охорони праці	2
	Розрахунок чисельності працівників служби охорони праці	2
4	Розрахунок компенсацій Фондом ушкодження здоров'я, Причиненого робітнику на виробництві	3
5	Дослідження розслідування нещасних випадків на виробництві	6
	Разом	15

2.5. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільне від обов'язкових занять час. Дійсна робоча програма передбачає самостійне поглиблене пророблення студентами найбільш важливих тем дисципліни.

2.5.1. Мета самостійної роботи студентів

Мета самостійної роботи студента по вивченню курсу "Правові питання охорони праці ":

- активізація творчих здібностей студента і розвиток навичок роботи з технічною літературою;
- ознайомлення з нормативною літературою по забезпеченню безпеки праці;
- придбання досвіду самостійного рішення питань охорони праці в проектній документації.

Задачі самостійної роботи студентів:

- придбання практичних навичок по виявленню небезпечних і шкідливих виробничих факторів, характерних для заданих умов праці;
- детальне ознайомлення з нормативною літературою по забезпеченню охорони праці; її застосування для вирішення питань при підготовці до практичних занять;
- придбання досвіду самостійного рішення питань охорони праці в проектній документації;
- придбання досвіду по виконанню інженерних розрахунків на основі нормативних документів по забезпеченню охорони праці, характерних для дипломного проектування.

2.5.2. Зміст самостійної роботи

Найважливішою вимогою до підготовки фахівців вищої кваліфікації на сучасному етапі є розвиток у студентів здатності і навичок самостійного придбання знань і умінь, необхідних для інженерного рішення питань охорони праці після закінчення вищого навчального закладу. Тому робочою програмою курсу передбачається не тільки передача викладачем визначеної наукової

інформації, але й організація самостійної пізнавальної діяльності студентів шляхом роботи з літературою і нормативною документацією по охороні праці, а також у період самостійної роботи над дипломним проектом.

Навчальним планом спеціальності на самостійне вивчення дисципліни під керівництвом провідного викладача виділяється 42 години в 8 навчальному семестрі денної форми навчання .

В обсязі матеріалу, що підлягає теоретичному вивченню, входять: навчальна література, нормативна документація по забезпеченню охорони праці на будмайданчику, інструктивні матеріали,, конспект лекцій. Нижче наведено перелік матеріалу (таблиця), який студент повинен вивчити самостійно і оформити у вигляді звіту та РГР в рекомендований для цього час і номер джерел, які представлені у списку літератури.

2.5.3. Самостійна навчальна робота студента

Тематика	Кількість годин за формами навчання	
		Денне навчання
Вивчення теоретичного матеріалу за підручниками, дидактичними матеріалам та конспектами лекцій		16
Підготовка до практичних занять, самостійне розв'язання задач		10
Самостійне виконання РГР, оформлення розрахунково-пояснювальної записки та підготовка до захисту		16
Всього		42

2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю	Розподіл балів, %
Поточний контроль ЗМ1	15
Поточний контроль ЗМ2	15
Поточний контроль ЗМ3	15
Поточний контроль ЗМ4	15
Самостійна робота студента	40
Всього:	100

2.6.1. Засоби і форми підсумкового контролю

При розробці критеріїв оцінки за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Крім цього необхідно враховувати здатність студента: диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання; інтерпретувати схеми, графіки, діаграми; встановлювати різницю між причинами і наслідками; застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях; викладати матеріал на папері логічно, послідовно з дотриманням вимог нормативних документів.

Згідно з "Положенням про кредитно-модульну систему організації навчального процесу", з дисциплін, за якими у навчальних планах формою підсумкової атестації є "залік" дозволити проведення залікової атестації за підсумками поточного контролю. Загальна сума відсотків балів за змістовими модулями повинна складати 100 відсотків. Встановити, що студенти, які набрали за кожним змістовим модулем більше половини можливих балів, отримують залікову атестацію без обов'язкової присутності студента.

Студентам, які бажають отримати більш високу оцінку заліку за шкалою ЕСТБ, надавати можливість проведення повторного або додаткового контролю з окремих змістових модулів або підсумкового контролю до початку екзаменаційної сесії.

Розподіл відсотків балів за змістовими модулями повинен відповідати структурі залікового кредиту, яка є невід'ємною складовою робочої програми навчальної дисципліни.

Оцінка при складанні заліку з дисципліни виставляється згідно з існуючим положенням за чотирьохбальною системою "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно".

"Відмінно" - глибокі та системні знання учбового матеріалу, студент опанував основну та знайомий з додатковою літературою, добре уявляє зв'язок основних питань дисципліни і їх значення для майбутнього професійного напруження.

"Добре" - тверді знання навчального матеріалу та вміння застосувати отримані теоретичні і практичні навички у конкретних ситуаціях. Студент засвоїв основну літературу, здатний до самостійного використання та оновлення знань у ході навчання та професійної діяльності.

"Задовільно" - студент знає основний програмний матеріал у обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної праці за фахом, вміє викладати матеріал логічно, послідовно з дотриманням вимог ЕСКД. Є деякі помилки у відповідях, але загальне враження позитивне. Знає основну літературу.

"Незадовільно" - є суттєві пробіли у знаннях основного навчального матеріалу. Студент не може самостійно продовжувати навчання або приступити до професійної діяльності. Потрібні додаткові знання з даної дисципліни.

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, інтернет адреси	Змістовний модуль, де застосову-ється
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. ппП.У/гакоп.гасІа. sov.ua/cei-bin/laws/main.csi - Вся база «Законодавство України»	ЗМ 1-2
2. http://www.dnopr.kiev.ua/ - Державний комітет України з нагляду за охороною праці;	ЗМ 2-3
3. http://document.org.ua/dnaop/index.php Реєстр ДНАОП. Перелік нормативних актів з охорони праці.	ЗМ 2-3
4. Охорона праці в Україні. Нормативні документи. - К.:КНТ, 2004. -440 с.	ЗМ 3-4
5. ДСТУ 2293-99. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять.	ЗМ 1-2
6.ГОСТ 12.0.003-74* ССБТ. Опасные и вредные производственные факторы. Классификация	ЗМ 1
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. Закон України про охорону праці від 21.11.2002	ЗМ 1-2
2. Закон України про обов'язково державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві №1105-ХІV від 23.09.1999	ЗМ3-4
3. Закон України про внески в Фонд соц.страхування від нещасних випадків на виробництві № 660-15 03.04 2003	ЗМ3-4
4. Єдина державна система показників обліку умов і безпеки праці. Наказ Держнаглядохоронпраці від 31.03.1994 р.№27	ЗМ4
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до виконання робіт, плакатів тощо)	
1. Конспект лекцій з курсу «Правові питання охорони праці»	ЗМ1-4
2. Методичні вказівки до виконання РГР «Розробка інструкції з охорони праці» з курсу «Правові питання охорони праці» №70, Харків, ХНАМГ, 2004	ЗМ 1-2
3 Методичні вказівки до проведення ділової гри «Розслідування нещасних випадків на виробництві.	ЗМ3

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Правові питання охорони праці» (для студентів 4 курсу напряму підготовки 0921 (6.060101) – «Будівництво» спеціальності «Охорона праці в будівництві»)

Укладач: Віктор Дмитрович Губенко

План 2009, поз. 278 Р

Підп. до друку 18.11.09 р.	Формат 60x84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 0,7	Обл.-вид. арк. 1,0
Замовл. 5569	Тираж 10 прим.	
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12		
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ		
61002, Харків, вул. Революції, 12		